

LOD' NA ZÁPAD

V deň, keď som sa stala elfkou, bola zima. Vlastne mrzlo, až tak prašťalo. Kĺzala som sa po udupanom snehu. V týchto nových čižmách stačilo odraziť sa a už som sa vznášala, ľadový vietor mi hvizdal okolo uší... A okrem neho i nadávky dospelých. Drobčili po chodníku ako Japonky vo veľmi úzkych kimonách, šomrali na primátora, na mestské služby, na hocikoho. Kedy sa to človeku stane, že sa začne báť a prestane hľadať vyšúchané flaky ľadu? Kedy zostarne natolko, že mu nohy zdrevenejú, krčovito zvieria pod pazuchou kabelku a oči má pribité k zemi, akoby ho to mohlo uchrániť pred pádom? Keď má osemnásť? Dvadsaťpäť? Sto?

Vlastne, už je to jedno. Aj tak nikdy nezostarnem. Elfi predsa žijú večne. Prinajmenšom deväťtisíc rokov.

To bolo tak: Mama si večer sadla ku kuchynskému stolu a veľmi dlho sa prehrabovala v tých papieroch, ako keby chcela nájsť niečo, niečo... iné. Nevydržala som počúvať, ako sa snaží potláčať plač, preto som odišla do svojej izby a vyzliekla som sa. Stála som pred zrkadlom, pred tou fóliou, ktorú mám nalepenú na skrini. Trochu je už pokrčená, možno od kúrenia, a môj obraz v nej je širší ako v skutočnosti. Mne sa to tak páči, aj keď iné baby chcú byť chudé.

Podišla som bližšie. Prehliadla som sa veľmi podrobne, ako keby som bola doktorka. Vyplazila som na seba jazyk, prehrabala si prstami vlasy. A vtedy som sa rozhodla, že sa stanem elfkou. Každý sa vraj môže rozhodnúť. Len väčšina ľudí o tom nevie, a tak zostávajú ľuďmi.

Keď som neskôr vychádzala z kúpeľne, mama ešte stále plakala. Nazrela som pootvorenými dverami do kuchyne. Nevidela ma, nevidela nič, len pevne zvierala hrnček horúcej čokolády, presladenej ako vždy. Ruky sa jej triasli, trochu čokolády frklo na obrus, ale ani to si nevšímala.

Stisla som pery a išla som spať. Vedela som, že keď sa ráno zobudím, budem elfkou.

„Pôjdeš dneska von?“ pýta sa ma Lucia.

„Nie, mám zaracha. Minulý týždeň ma mama videla, ako behám bez šálu, takže nejdem nikam. Strašne sa bojí, že prechladnem.“ Ako keby elfi mohli len tak ľahko prechladnúť.

Lucia pokrčí nos. Má ho červený a mráz jej z očí vyháňa slzy. Smiešne sa šklabí, keď si ich utiera palčiakmi. „To je škoda. Ideme s chalanmi na korčulko. Mohla by si ma naučiť ten obrat dozadu.“

„Dneska nie. Hlásili chrípkovú epidémiu.“

„Tak daj odpísať matiku.“

Dám. Mám dosť času počítat príklady aj niekoľko dní dopredu, keď stále sedím doma. Telka ma nebaví, aj tak dávajú samé reklamy na pominuteľné veci. Elfky si nefarbia vlasy, nevyvážajú sa v autách so skrytou silou, ani nemusia prať. Aspoň dúfam.

Lucia si zoberie môj zošit a strčí si ho do tašky. Už ju vidím, ako jedným okom škúli do mojej úlohy, pomaly kladie na riadok číslo vedľa čísla, znamienko vedľa lomiacej čiary.

„Takže fakt nejdeš?“

Z brány sa vyhrnú chalani. Cez plecيا majú prevesené korčule pozväzované šnúrkami. Kričia a skáču po zamrznutom chodníku, lebo chalani nevedia chodiť ako normálni ľudia. Blížia sa k nám.

Usmejem sa na Luciu. „Nabudúce, Buchta.“

„Nabudúce, Vyžla.“

Keď bude mať Lucia osemdesiat rokov, bude taká stará, že zomrie. Všetci moji kamaráti jedného dňa zomrú. Ako bez nich budem žiť? Budem si hľadať stále nových a nových priateľov?

Zamávam im a otočím sa skôr, než ma začnú prehovárať.

Elfi sú asi v podstate veľmi osamelí.

Včera mama zasa plakala. Nemám rada, keď sa na mňa tak díva, ako keby dačo. Viem, že je na všetko sama, ale ja za to nemôžem, veď jej pomáhám, ako sa dá. Ale najbližšie ju musím poslať do školy, máme novú angličtinárku.

„Ježiši, dievča, veď ty si samá modrina. Did you fight somebody?“

„Spadla som, vonku je klzko.“

„Answer in English.“

„I... I fell down...“

Pod lavicou ma Lucia nedočkavo štvchá do kolena. Dupnem jej na nohu, aby dala pokoj. Lucia vypiskne a celá trieda sa rozosmeje. Učiteľka prevráti oči. Myslí si, že si z nej robím srandu, ale nie je si istá. Pre istotu si dvoma prstami upraví vyfúkanú lokňu. Na vlasoch má farebné pruhy, hnedá sa strieda so zlatou, gamby má ako kačica, aj vymalovaná je tak, ako keby ju neprijali na Miss Slovensko. Ak nemá bohatého muža, iste mňa na šminky celú výplatu. Taká... umelá žena.

Na rozdiel od mojej mamy. Tá síce nie je taká pekná, ale aspoň je pravá.

Asi pôjdem za triednou, nech to s angličtinárkou radšej vybaví ona. Teraz v zime budem asi dosť veľa chýbať a učiteľka učiteľku lepšie pochopí.

A navyše, mama by sa zasa mohla rozplakať.

Je mi zle. Prakticky to neprechádza už týždeň. Moje telo si asi potrebuje zvyknúť, že som elfka. Elfom vždy všetko trvá strašne dlho.

Bola som príliš slabá, aby som mohla ísť do školy, a učebnice ani knihy ma už nebavia. Tak som zase pozerala ten film. Nejaký chlapík si kúpil dévédéčko, dal to na internet, Dušanov starší brat Roman to stiahol a dal mi to na kľúč. Vraj ho za to môžu zavrieť, ale to by museli zavrieť všetkých. Aj mňa. Dušan si film nahral na svoj kľúč, aby ho mohol na telke kukáť aj vtedy, keď Roman nie je doma, lebo si zaheslúva počítač. Roman tvrdí, že preto, lebo tam má rozrobenú diplomovku, Dušan sa mu smeje, že tam má porno.

Chlapi tak či tak myslia iba na sprostosti.

Ale toho, čo si kúpil to dévédéčko, mám rada. Takto môžeme pozeráť filmy aj my, chudobní, aj keď mama hovorí, že nie sme chudobní.

Na druhej strane hovorí: „Uč sa, bude z teba manažérka. Budeš riadiť firmu a zarábať veľa peňazí.“

Ja viem o chudobe svojej. Ostatní majú domáce kiná, a my iba vyradený notebook s plechovým zvukom. Ale v podstate je to jedno.

Elfi aj tak veľa techniky nepotrebujú.

Keď sa film skončil, išla som do maminej izby. Vytiahla som z jej skrine čipkovanú kombinétku, ktorú jej vraj kedysi dal otec. Bola mi strašne široká, preto som si ju previazala maminou hodvábnou šatkou. Rozpustila som si vlasy a prišla do nich vetvičku rozmarínu, ktorý má mama v črepníku v kuchyni a vo sviatok ho dáva na mäso. Nehlučne, po špičkách, ako to robia elfky, som prešla k sebe a zatočila sa pred zrkadlom. Na chvíľu ma prešla slabosť, bola som zasa ľahučká ako pierko, tam vonku by ma iste udržal i sneh.

Potom som si to všetko dala dolu a obliekla si svoju modrú mikinu s nápisom BEST GIRL a rifle. Šaty som uložila na miesto, aby mama nič nezbadala, a rozmarín som spláchla do záchoda. Nie som malá. Viem, že to nie je v kombiné ani v hodvábovej šatke, ani v kvetoch vo vlasoch.

Elfmi musíte byť tak, v duši.

Včera sme boli na kontrole. Strávili sme dnu veľa času. Doktorka prehliadala výsledky, na kadečo sa ma vypytovala, dlho listovala v zozname ponúkaných liečiv. Bol hrubý – kým sme čakali na poradie, do ordinácie vošli dve dílerky.

Potom ma poslali von. Zostala som stáť za dverami, pretože v čakárni si už nebolo kam sadnúť. Oproti sedela pani a na kolenách mala plešatého chlapca. Pod očami mal tmavé kruhy. Ručičky mal tenké ako paličky. Usmiala som sa na neho, ale on sa odvrátil a schoval si tvár do jej šiat. Pokukoval na mňa jedným okom, hanbil sa, bol ešte malý.

Aj on by sa mal rozhodnúť, že chce byť elfom. Rýchlo, kým nebude neskoro.

Lekárka za dverami mierne zvýšila hlas a pomedzi jej reči som počula, ako mama zasa fňuká.

„Je mi to ľúto, ale túto liečbu už podľa nových smerníc poisťovňa neprepláca. Budete si doplácať sami alebo musíme hľadať lacnejší spôsob.“

Mama vzlykla, jej slová udusila vreckovka, do ktorej si vyfúkala nos.

„... uvažovali o transplantácii?“

Prešliapla som na mieste. Už sme sa s mamou o tom rozprávali. Lenže darcom by musel byť môj súrodenec a ja žiadneho nemám.

„... melé oplodnenie je príliš dra...“ Vzlyk do vreckovky. Takto minie za chvíľu celý balíček.

„Nemáte nieko...“ Vrzla stolička. „... dzenou cestou?“

Nemusela som to počuť, aby som vedela, že mama jej teraz decentne nadáva. Hanbila som sa, ani neviem za čo, no ostatní v čakárni mali, našťastie, pohľady upreté pred seba, rozhovor vo vnútri ich nezaujímali. Ľudia majú dosť vlastných starostí, nechcú si pridávať cudzie. Pokiaľ to nie sú starosti nejakej Márie Mirabely alebo Josého Armanda.

„Tak oslovte nejakú televíziu. Chodte za niekým slávnym, založte nadáciu, zriadte si konto... Ja vám už nemám ako pomôcť.“

„Ďakujem, pani doktorka.“

Mama sa pozdravila a vyšla von. Červenými očami sa pozrela na všetkých tých, na ktorých čakajú slávni ľudia z televízie, aby pre nich mohli založiť nadáciu a zriadiť konto, vzdychla si a zobrala ma za ruku.

Svoju mala teplú a mokrá od slz. Pevne som ju stisla. A vtedy som si uvedomila, že aj ju čoskoro stratím – o takých štyridsať, päťdesiat rokov – a už nikdy mi ju nič nevráti.

Ale to je údel elfov.

Povedali mi, že som tu už dvadsaťjeden dní. Cez okno vidím, že sneh na strechách sa už rozpustil a konáre vysokého buka sú obsypané dlhými špicatými pukmi.

Nakoniec som predsa len dostala tú chrípku – najskôr som sa jej dočkala v čakárni – ktorá potom prešla do zápalu pľúc. Behali okolo mňa celé dni. Neskôr mi zaviedli infúziu natrvalo, i keď koža pod tou umelohmotnou plackou svrbí ako šlak. Hnevá ma to, som príliš slabá, aby som sa poškrabala. Ale to o ničom nehovorí, už sa to stalo toľkokrát predtým.

Horšie je, že sa to nezlepšuje.

Pravdupovediac, musím priznať, že mi je fakt zle.

„Ako sa ti dýcha? Dám ti naspäť kyslík?“

Zavrtím hlavou a sestrička odíde. Trochu ma mrzí, že sa spoľieha iba na tie elektrické veci okolo mňa a na tú starú tetu, ktorej sa trasie hlava, aj keď leží. Veď čo keby zrazu vypli prúd? Čo keby sa starká prestala triasť?

Chcela by som, aby tu bola mama, ale tá príde až večer. Nechcú jej dať dovolenku, a pritom by sa zišlo umyť ma, misa nie je dostatočne spoľahlivá.

Elfka by nemala ležať takto.

Sestrička... chcem povedať, keď príde tá druhá, čo chodí poobede. Našťastie mi vidí na očiach, čo sa deje, a ide si pre papierovú vatú a lavór.

„Bola ťa tu pozrieť kamarátka. Taká... baculatá.“

„Lu...“

„Lucia. Ale nemohla som ju pustiť, primár ti zakázal návštevy. Vyzerala dosť vystrašená, ale predsa našla odvalu, aby sem prišla,“ švitorí, zatiaľ čo mi prechádza navlhčenou vatou po stehnách. Na rozdiel od ostatných nosí rozpustené vlasy. Má ich dlhé, celkom ako sniečko, zvlnené, padajú jej dopredu, dotýkajú sa mojej prikrývky, šteklija ma na bruchu. Je ešte mladá, len nedávno dokončila školu. Ústa má namaľované perleťovým rúžom, hoci to nepotrebuje, ale hovorila, že popri práci predáva kozmetiku. „Pozdravuje ťa od celej triedy. Majú ťa radi,“ čviriká a zahviezdi na mňa modrými očami.

Vyzeráte ako naozajstná elfka, chcem jej povedať. Ako tá z filmu. Lenže rozprávanie mi robí problém. Vlastne, vidí sa mi, že mám ešte väčší problém. Naozajstný.

Ale to je hlúposť. Ja predsa nemôžem mať ten problém. Elfi ho nemajú.

Ani som si nevšimla, kedy odišla. Ostala tu po nej iba slabá vôňa, celkom iná, akú používa mama.

Chcem, aby tu bola. Chýba mi, nechcem byť sama, teraz nie.

Prichytila som sa pri tom, že začínam mať strach. Keby som ešte mala slzy, možno by som si aj poplakala.

Zrazu v izbe zaškriekala čajka. Myslela som si, že to čosi píplo na prístroji vedľa mojej postele, no ovanulo ma biele krídlo a do nosa mi udrela nová vôňa: zmes lúčnych kvetov a ihličia.

A mora.

Záclony na okne sa rozhybali. Starká odvedľa zodvihla trasúcu sa hlavu a doširoka roztvorila oči. Dvere sa potichu otvárajú, ale namiesto sestry vchádza on a ona, obaja v dlhých splývavých šatách, rozpustené vlasy ozdobené čelenkami. Usmievajú sa na mňa.

Ona podíde k mojej posteli a skloní sa ku mne. V tej chvíli sa biele kachličkové steny rozplynú a na ich mieste sa roztvorí pohľad na modrý záliv, ohraničený vysokými sivými bralami. Na každej strane visí strážna vežička ako lastovičie hniezdo prilepené na podstreší. Nad strechami krúžia čajky. Ich krdle sa strácajú v mliečnom opare, vlny narážajú o mólo a trieštia vodu v tisícoch zlatých prasiatok.

Pri móle stojí loď. Moja loď. Jej zlatistá plachta povieva vo vánku a vyrezávané schodíky lákajú na prázdnu palubu.

Svetlovlasá pani natiahne ku mne ruku. „Pod,“ hovorí. Jej hlas znie ako pieseň, ako uspávanka.

Zrazu pocítim, že ťažoba choroby zo mňa spadne a môžem sa posadiť. „A nepočkáme na mamu?“

Oči jej žiaria úsmevom, ale pokrúti hlavou. „Už by to nestihla. A veď vieš... aj tak s nami nemôže ísť.“

Potlačím ľútosť a prikývnem. Veď som sa tak rozhodla sama a už niet cesty späť. Podám jej ruku.

Zrazu mám namiesto nemocničného pyžama dlhé čipkové šaty, celkom iné, ako mamino kombiné. Naozajstné. Elfské.

Pretože stojím na palube lode, ktorá sa plaví na Západ.

Tam, kam ideme, elfi neumierajú.

Poviedka **Lod' na západ** po prvýkrát vyšla v kultúrnej prílohe denníka SME v roku 2004.